

מדינת ישראל ניצבת בצומת דרכים.

הנתיב הנוכחי בו אנו צועדים מוביל לפגיעה בחוסנה ובמעמדה של ישראל תוך נטילת מכלול סיכונים חמורים:

1. עצירת התנופה המבצעית ברצועת עזה ואיבוד היוזמה (דשדוש), תוך גלישה למלחמת התשה ארוכה, הן בזירת הדרום והן בבזירה הצפונית.
2. פגיעה בחוסן החברה הישראלית, תוך דחיית שיקום החיים האזרחיים.
3. שחיקת תדמית עוצמתה הצבאית של ישראל ושחיקת ההרתעה מול איראן והציר שבהובלתה. ובנוסף, התפרצות אלימה, חמורה יותר מזו המתרחשת כיום, ביהודה ושומרון, תוך חיזוק מעמד חמאס שם.
4. הפיכת ישראל למדינה מנודה בזירה הבינלאומית, איבוד הגיבוי האמריקאי, ופגיעה חמורה ביחסים עם מדינות ערב ובפרט עם ירדן ומצרים, וכן עליית האנטישמיות.
5. החמצת ההזדמנות היסטורית לנורמליזציה עם ערב הסעודית.

חיוני לסיים את הערפול והמבוכה הנובעים מהפער בין צמצום ניכר בלחימה לבין חתירה מוצהרת ל"ניצחון מוחלט", בלתי מוגדר. יש להגדיר יעדים ריאליים בטווח מוגדר לסיום המלחמה. לכן, יש ללכת בנתיב החלופי אשר מוביל להשגת מטרות המלחמה ולשיפור מהותי במאזן האסטרטגי של ישראל. ובכלל זה:

1. החזרת הביטחון ותחושת הביטחון באזורי הגבול.
2. צמצום הנזק בזירה הבינלאומית ותחילת שיקום מעמדה של ישראל ברחבי העולם.
3. התנעת תהליך השיקום של החברה הישראלית וריפוי הפצעים בה.
4. עיצוב מערך אזורי כמשקל נגד לציר ההתנגדות שמובילה איראן וכתשתית להשתלבות ישראל במרחב.
5. פתיחת אופק מדיני בזירה הפלסטינית, שלאורך זמן יוכל להוביל לשיכוך הסכסוך.

בחירה בנתיב זה כרוכה ביישום המלצות אסטרטגיות, שעיקרן הוא:

1. חתירה לעסקת חטופים, שתכלול הפסקת אש (לכאורה בלתי-מוגבלת בזמן).
2. הכרה בכך שרשות פלסטינית ("משודרגת"), בשילוב אפשרי של קואליציה בין-ערבית ובינלאומית המסייעת להתבססותה, היא הפתרון הישים המועדף לבעיית השליטה האזרחית ברצועת עזה.
3. ניצול הפסקת האש שתתלווה לעסקת חטופים על מנת להגיע להסדרה בגבול לבנון, תוך הסרת איום הפשיטה והאש הישירה משם.
4. העברת סיוע הומניטרי מאסיבי לרצועת עזה, גם משטח ישראל, שיחולק על ידי גורמי הרשות הפלסטינית בחסות הקואליציה הערבית והבינלאומית.
5. גיבוש מתווה לסגירה הרמתית של ציר פילדלפי בשיתוף הדוק עם מצרים וארצות הברית. פעולה צבאית ברפיח תתבצע במועד עתידי כחלק ממבצעי הייצוב שאחרי המלחמה.

1. היחסים עם ארצות הברית – המלחמה החזירה את ארצות הברית למעורבות פעילה במזרח התיכון והעמיקה את הקשרים בינה לבין ישראל. המכון למחקרי ביטחון לאומי הצביע בעבר על הסיכון ליחסים המיוחדים בין המדינות והדגיש כי מדובר באיום חמור. התמיכה האמריקאית הנוכחית בישראל לא שינתה מהותית איום זה, להיפך:

תמיכתה של ארצות הברית בישראל עומדת בניגוד בולט לריחוק מישראל ולביקורת של חלקים גדולים בציבור האמריקאי על המלחמה ועל מדיניות ישראל. עם זאת, המשך המצב הנוכחי מגביר את הסכנה ליציבות היחסים המיוחדים, הנובעת בחלקה ממגמות חברתיות-פוליטיות ארוכות טווח בחברה האמריקאית עצמה. לכן, יש לייצר את היחסים ולחזק בה בעת את חזרתה של ארצות הברית ולמזרח התיכון **כהזדמנות גיאואסטרטגית** חשובה ביותר לביטחון מדינת ישראל. **מימוש ההמלצות המפורטות במסמך זה יהדק את היחסים עם ארצות הברית ואף יועיל לבלימת ההתדרדרות ביחסיה הבינלאומיים של מדינת ישראל.**

2. ארכיטקטורה אזורית ושלטון חליפי ברצועת עזה – יש לקבוע כי גורמי פת"ח מקומיים המחוברים לרשות הפלסטינית, שתעבור תהליכי רפורמה, הם הכתובת האזרחית החליפית לחמאס. התארגנותם תתאפשר בסיוע קואליציה בינלאומית-ערבית במסגרת הסדרה אזורית חדשה, שתכלול נורמליזציה בין ישראל לערב הסעודית ובריתות הגנה אזוריות עם ארצות הברית.

3. השבת החטופים – יש לחתור לעסקת חטופים ומהר, על אף המחיר הכבד הכרוך בשחרור אסירים בתמורה להפוגה בלחימה ולהיערכות מחודשת של הכוחות סביב רצועת עזה. את ההפוגה הכלולה בעסקה יש לנצל לפתרון שאר אתגרי המלחמה (ריכוז מאמץ בזירה הצפונית להסרת האיומים, וקיבוע המצב החדש בהסכם הבנות, מאמץ הומניטרי נרחב ברצועה, העברת האחריות לנושאים האזרחיים לפת"ח/הרשות הפלסטינית, הכנת השטח למבצע ברפיח על ידי החזרת העקורים לצפון הרצועה, והאצת המהלך הדיפלומטי לקידום נורמליזציה מול ערב הסעודית). ספק אם עסקה כזו תיתכן בלי נכונות ישראלית להכריז בשלב כלשהו על סיום הלחימה, ויש להיות נכונים להכרזה כזו במסגרת עסקה מלאה.

4. הסוגייה ההומניטרית ברצועה – יש לצמצם את הבעיה ההומניטרית על ידי הצפת הרצועה באספקת מזון וטיפול במגפות ותברואה. אסור שחמאס יהיה מעורב בחלוקת הסיוע. לצורך הגעת הסיוע ההומניטרי ליעדו, נדרש גורם אחראי לסדר הציבורי ולחלוקת הסיוע. יש לנצל את הסיוע ההומניטרי להצמחה של כתובת אזרחית חליפית לשלטון חמאס, שביכולתה לכונן סדר ציבורי. כרגע החלופה הזמינה היא כתובת פת"ח מקומית (המחויבת לרשות הפלסטינית), אשר תקבל סיוע ממערך אזורי (קואליציה ערבית ובינלאומית) ותהווה מקור לגיטימציה לפעולה ישראלית, להבטחת הגעתו של הסיוע ליעדו ולמניעת הגעתו לחמאס.

5. המאמץ הצבאי/רפיח – יש להשלים את המאמץ המבצעי לחסימת הגבול עם מצרים ופירוק גדודי חמאס שם. יש להדגיש כי חסימת הגבול בין מצרים לרצועת עזה למניעת הברחות נשק ואמל"ח היא המטרה העיקרית של מבצע זה. יש לבצע זאת בשיטה מבצעית שונה וניתן לדחות את עיתוי הפעולה עד להשלמת המהלכים המדיניים מול מצרים וארצות הברית, אשר ייצרו את התנאים המיטביים לישראל לביצוע המהלך.

6. החזרת מפונים מיישובי הצפון - יש לאפשר לתושבי צפון המדינה לחזור לבתיהם מהר ככל האפשר. אם ניתן, יש לאפשר זאת ללא מלחמה כוללת עם חזבאללה. לפיכך, נדרש לעצב משטר גבול משופר, המבוסס על הרחקת איומים (בדגש על כח רדואן) בהתאם להחלטה 1701 ובפיקוח אפקטיבי על היישום מצד הקהילה הבינלאומית, תוך נכונות לאכיפה ישראלית במקרה של הפרה. ותגבור הכוחות הבינלאומיים הנוכחים בדרום לבנון. הסדרה שכזו תיתכן רק במקרה של הפוגה ארוכה בלחימה ברצועת עזה (כנראה במסגרת עסקת חטופים), ומציאות יציבה בצפון תיתכן רק בכוח משקל נגד רב עוצמה - לא רק מול חזבאללה אלא מול "ציר ההתנגדות" כולו - מה שייתכן רק על בסיס קואליציה אזורית רחבה בתמיכת ארצות הברית.

מימוש המלצות אלו יאפשר התנעת תהליך נורמליזציה עם ערב הסעודית בחסות אמריקאית, תוך גיבוש חזית רחבה מול איראן וציר ההתנגדות עם מדינות ערב מתונות ובהובלת ארצות הברית, וכך ישפר דרמטית את המאזן האסטרטגי של מדינת ישראל.